

MERKVRYVSZ POLSKI ORDYNARYNY.

Od dnia 1. do 8. Iulii. 1661.

Z Madrydu 14. Maii, 1661.

Asie Woysko iuz jest okoto Oliuentey:
Don Ioannes ma z Officyerami Woys-
skowemi namowiona imprezs / ale ies-
sze nie diuulgowana.

Postowie Holenderscy gotuia sie w
droge ku domowi: Pożegnali iuz
Krola / Dwor / y wshytlich Postow
Cudzoziemskich: Odiada (vt fama
fert) bez konkluzey / ani okoto ligi /
ani strony iakiego inzego postanow-
wienia ratione commertiorum.

Zachorzał był w tych dniach Krolewie nasz / a choć do tego
czasu od choroby niewolen / przychodzi iednak znacznie do
siebie.

Z Lisbony 17. Maii, 1661.

Z Adney niemaiac wiasni resistencyey od Hiszpanskich woysk /
inferunt bez przestanku wielkie damna w Panstwach nie-

Kr

przy

przyaciółstich. Założył Don Ioannes oboz pod Oliuentia, a nasi Hetmani obawiając się żeby niechciał do Miasta Eluas się udać y obleść go/ posłali tam większe praesidium, a kazali w Mieście wywołać/ że kto niema w sobie żywności na trzy Miesiące/ zawczasu aby się wyprowadził gdzie indziej,

Z Genuey 4. Junii. 1661.

Był tu Márkieze de Matteis, y oddawszy w Senacie credentiales od Cesarza/wniósł instancye o posilki pieniężne na obrozne Christianitatis, przeciwko iey nieprzyaciółtom; Na co generale responsum odniósł: Iz wyprawił już Senat Residencia swego niedawno do Dworu Cesarzkiego/ a że przez niego tractare hoc negotium zechce. Ma ten Resident in Mandatis starać się o to/ żeby dawszy in hac vrgenti Imperij necessitate iaką značną Summę / otrzymać mógł za to/ altum Dominium Feudorum Imperialium, ktore są in possessione Genuenčyzkow w Lombardyey,

Mamy wiadomość / że Kárdynał de Este z Książciem Mutynskim iego Synowcem/ y Książce Parmenskie, mają się we Florentiey ziebać z sobą na wesele tam tego młodego Książcia/ y oraz (iako tego są koniectury) konsultę pewną tamże mieć.

Woyska Hiszpańskie/ te co na Okretach z Finaku nie dawno się puścily/ dziewiątego dnia w Alikancie stanęły; te zaś co na Galerach puścily się/ poimawszy w drodze okretów Turecki/ y zabawiwszy się nieco w Marsyliey około spienieżenia rzeczy zabranych/ troche nazad pozostały.

Z Londynu 10. Junii. 1661.

Powrócił Posel Hiszpański do Dworu/ a miał audyencya w Parlámencie semotis arbitris. Uprosił potym sobie Kommissas

missarzo w do słowych Traktatów/ chce nowe media proponować conseruandæ pacis między Hiszpanią a Anglią.

Parlament eraminowawszy w ten tydzień różne acta drugiego Parlamentu/ Który Krola przeszłego sadził/ Kondemnował ie/ naprzód: Actum, institutionis supremæ Curie iustitiæ na sadzenie Krola: Item, Actum subscribendæ Confederationis przeciwko Krolowi: Actum declarationis Angliam esse Rempublicam. Actum securitatem protectoris concernens: & Actum abrenunciationis & annihilationis tituli Caroli Stuarti; Ktore to Acta, per decretum Parlamenti publice są spalone. Wzórą conclusum, aby Biskupom restituatur locus inter proceres Regni, in Camera Parlamenti superiore, a żeby ten akt był confirmowany od wszystkich trzech Stanow tej Korony/ to jest od Duchownych Prątów/ od Titulatow Świeckich/ v od Pospolstwa. Dispositionem armorum, iuz Krolowi całe Parlament zdał: On będzie w tym miał supremum & liberum arbitrium, militem colligendi, bella inferendi: eademq; iterum finiendi, kiedy/ kiedy/ y iako będzie mu się naysłepiej zdało.

Ze Szkocyey jest wiadomość/ że Parlament tameczny deklarowawszy Mårkieiego de Argile in culpam proditiõnis in primo capite incidisse, osadził go na śmierć.

Z Rzymu 11. Junii, 1661.

Przyjechał Curier z Portugalię wmyślnie od Krola wyprawiony/ do Kardynała Vrsinięgo Protektora tam tego Krolestwa/ oznaymując mu Konkluzya Matzenstwa/ między jego Siostrą a Krolęm Angielskim.

We Wtorek przeszły stanął tu także Kardynał de Aragona Wiechał do Rzymu w Karcocy Kardynała Gizęgo, w ktore

Siedział z nim Posel Hispański: Jechał prosto do residencyey Oycá ś. a z tamtąd do Pátacu przerzeżonego Posta/ gdzie zabawiał się incognito aż do przyszłego Wtorku/ w który dzień głosz Ocieć ś, dla niego Consistorium publicum.

Stáneta tandem Electio Patris Oliux, in Vicarium Generalem Societatis I E S V, cum futura successione ad Generalatum, cum speciali plausu Oycá ś. który dawno iudicauerat Electum huius muneris capacem.

Z Bruxellu 11. Junii, 1661.

Przybytno w tych dniach do Dunkertu/ 200. Piechoty z nowym Kommandantem.

Do Grauelingen także 300. Francuzow przyszło z Calcu.

Z Hagi 13. Junii. 1661.

Postowie nasi Extraordynaryni w Anglii/ nie mieli ieszcze żadnego responsu od Krola/ na ostatnią ich deklaracya: interim dali tu znać Stanom Generalnym/ że tenże Krol wziął przed się droge in Iulio, a że ledwo za ćwierć Roku do Londynu powróci; zaczęli prosić/ żeby mogli tym czasem do domu powrócić/ y swoiey negocyacyey ustna wczynić relacya.

Komisarze deputowani do Konferencyey z Postem Portugalskim strony potoiu/ zkonczyli już zgodnie swoje Traktaty/ y Artykuły między sobą spisali/ takie: Naprzód; Ponieważ niepodobna/ żeby Krol Portugalski powrócił Stanom Generalnym mieysca/ które im odiał w Brásilu, tedy na to mieysce obliguie się dać im 9. millionow złotych Holenderskich(w czynia to Polskich 10. millionow/ y ośmćroć sto tysięcy złotych

tych) 2. Ta Summa ma bydź zapłacona za 18. lat/ na każdy
 Rok po puł miliona nie gotowemi pieniszmi/ ale Cukrem /
 Tabakiem/ Bresilia/ y inżemi towarami Indyjskiemi. 3. Je-
 śliby iednak Krol Portugalski mogł się zdobyć na gotowi-
 zne/ obiecnie nia płacić; Ale in tali casu, nie dziewięć millio-
 now/ lecz 8. tylko dać będzie powinien także w ratach/ wyzey
 opisany ratom Korresponduacych. Nil aliud tedy restat ad
 perficiendum hoc opus, tylko consens Stanow Zeelandstich /
 Ktorych in horas się tu spodziewamy/ non per Deputatos, sed
 collegialiter. Posel Angielski / Ktorego się też in dies z medya-
 cya spodziewamy/ nie naydzie materzey do prace.

Posel Hispański/ ofiaruje Stanom tuteżnym imieniem
 swego Krola/ sufficientem assistance Virium do recupero-
 wania Brasylu z rąk Portugalskich/ z tą kondycya/ żeby całe się
 tymże Stanom został w takich terminach/ iako go posside-
 bant Anno 1641. absq; vlla refusione expensarum.

Krol Angielski spuścił Kurfirštowi Brandeburškiemu inż
 opieks/ Ktora pretendował do edukacyey Kiazęcia młodego
 de Oranges. Stany zaś tuteżne non facile patientur, żeby
 na cudzy model edukowane było Kiazę/ Ktory za časem/ ma
 contingenter mieć tantam partem w administracyey icb
 Rzeczypospolitey.

Z Fránkfortu 15. Junii, 1661.

Przed tygodniem czestował Kurfiršt Brandeburški Páni-
 sto bardo Kiazęcia młodego de Oranges przy pożegná-
 niu: Názaiutrz prowadzili go wszyscy okrom Kiezney Babki/
 aż do Szenkienzancu. W Piątek przestly czestowały go Sta-
 ny z Vtrechtu, a názaiutrz miał bydź w Leyden.

Lenze Kurfiršt / nie bardo kontent został z odprawy

swych Poslow z Hagi y w liście do Stanow Generalnych
bfernie ten swoy dyzgust wyrazil.

Miasto Kolno bardo sie obawia/ zeby Kurfirst Kolenski
w Kontrowersiey ktora zdawna miedzy nimi zachodzi/ armis
experiri niechcial/ y parat zawczasu media sua conseruationis.

Z Hamburku 16. Junii. 1661.

Listy z Kádiz oznáymuia/ że Okrety Holenderstie ex Caria-
rijs idace rozgłosily że w Porcie de Champechin w Indyey
w Powiećie de Iuchatam zaiat sie trafunkowy ogien w Otres-
ćie wielkim Hispánskim/ ktory codzien miał sie ku Europie pu-
ścić/ y cale z ładunkiem zgorzał. Rachwia skoda ná million
Talerow.

Bisup Munsterski Pazał w támtym Mieście Kilkanaście
Kamienic demoliri ná tymże mieyscu/ gdzie ma bydz Za-
meł wystawiony/ okolo ktorego spiešno robić maia.

Z Wenecyey 18. Junii, 1661.

Dostáli nasi dwie Galery Tureckie in Adriatico, a ná nich
300. człowieka/ y dwuch znacznych Turkow ktoryzy mieli nad
nimi Comando.

Mamy wiadomość z Zácynthu (alias Zanthe) że nowy
Hetman Wielki stanął tam die 24. przestęgo Miesiaca sześ-
ćliwie/ y tam czeka ná Indzieniera Angielskiego/ ktory w kilka
dni po nim ztad sie puścić.

Listy z Candyey oznáymuia/ że Flota Turecka ktora wysta-
z Dárdanelow, dla nie doświadczonych robotników v wioset/
do tych czas zostawata przy Insulach Tenedos. y Stalimene

immo-

immobilis. Przydają że w Káneicy po śmierci przestęgo Basy/ powstały dwie wielkie fáctie: iedną stoi przy nowym Basie y trzyma iego stronę: Druga na niego następnie/ wdając że Portá nic o tey erekucyey niewiedziata/ ale że on dał go ściać dla chćiwóści iego zbiorow.

Z Konstantynopolá piśa/ że we wszytkich Mečetách przez trzy dni od pierwszego aż do trzeciego Máia/ wielkie nabożeństwa się odprawowały. Snadź że Portá Ottomańska okolo iakiey wielkiej sprawy deliberat, albo Cesarz Turecki myśli w drogę się púścić: W tych dwóch bowiem okazyách/ iest zwyčaj że Turcy to nabożeństwo odprawuia.

Z Wiedniá 27. Junii, 1661.

Wyprowadzono z tad do Moguntiey Grassá z Wállendorffu Pro-Cancellarium Imperij, aby reprezentował Kurfirstwo wi Mogunckiemu, dla iakiey przyczyyny nie może być złożony Seym z tak wielką instancją a Principibus Imperij požadany.

Mamy już wiadomość/ że naši dway Postáncy zaiechali do Budzyniá, gdzie mile ich przyieto/ y odprawiono daley bez najmnieyszey zwłoki ku Temeswarowi / gdzie Generał Turecki. AliBáśa się dotad bawi/ czekając na Orde/ y na Wołosa.

Przyiechal tu w Piątek przestly PfaltzGrass Rubertus, y miał wszy audyencya v Cesarza/ y v Arcykiaźciá Leopolda, gotwie się w drogę do Węgier do swego Regimentu.

Grass Zryni Banus Croatiae przygotował Materialia wszytkie do wystawienia Fortecy na pewnym mieyscu/ ktore nie daleko Kánize vpatrzył. Posłał do niego Báśa Temezwárski. radząc żeby tego nie czynił/ alias przyszłoby mu destinowana na Siedmigrodzanow potęgę na niego obroćć/ co w kilka dni w czynićby mogli. Odpisał Grass/ że go z ochotą czeka y w pole prosi/ vpełniając go/ że mnieysza daleko ma chć do wystaw

wienia Fortecy/ a bardszey sobie zyzy w polu z nim sie widziec.

Goraca tu trwaa do tych czas wielkie/ tak ze ledwie pamietaa takie przedtym: bywaa grzmoty y z gradami ktore szkody wielkie w Winnicach y Zbozach pozynily/ a choc wrodziaie sa pietne/ przecis zboza zarazone bardzo susza.

W Przekly Czwartek vderzył Piorun w Brame Szkotenska/ y spalil w niey co drewnianego bylo/ y Musketow kilka set y innych Kustynkow. Maia to ludzie za zle Omen, zwlaszcza ze Turzyn przedtym pod taż Bramaminy byl porobit; Ale ze mu sie to bylo nie nadato na on czas/ mamy w Bogu nadzieie/ ze nie tylko y napotym sie nie nada/ ale tes y do tego nie przydzie.

Woyska Cesarstie leza na tymze mieyscu co y pierwey/ y lustracyey iesze nie bylo. Prowianty wielkie zatym zewszad do obozu ida.

Kuryera ordynaryinego z tad do Wenecyey z listami biezacego rozbito/ y pieniedzy w pakietach nie malo Kupcom tu teznym zginelo.

Z Warszawy 8. Julii, 1661.

Szym iesze sie nie skonczyt/ choc tylko materiam obrony y zaplaty Woyska szegulnie Stany Koronne Traktuis; A ze extraordynaryinemi prolongacyami modernum Conuentum protrahere przysto/ tedy iest pospolite rozumienie/ ta materia iak predko koniec swoy wezmie/ wsytkie inse materie/ ktore tylko mogamoram pati, na inky czas odlozone beda.

W W A R S Z A W I E. Przesz IANA ALEXANDRA,
GORGZYNA. Dnia 8. Julij A. 1661. Cum priuul: S. R. M.